

Editörler Kurulu çalışmaları

Ayşenur Memiş

A. Memiş
Tanısal ve Girişimsel Radyoloji Editörler Kurulu Üyesi,
Türk Tıbbi Görüntüleme ve Girişimsel Radyoloji Derneği,
Hoşdere Cad., Güzelkent Sok., Çankaya Evleri F/2, Çankaya,
06540 Ankara

Tıp dergileri bilimsel gelişmeler konusunda bilgi sağlayan temel kaynaklardır. Bu bilgilerin bir süzgeçten geçirilerek yayına hazırlanması ve okuyucuya aktarılması editörlerin denetiminde büyük ve ciddi bir uğraşı ile gerçekleşen süreçtir. "Editörler Kurulu'ndan" başlıklı bu sayıdaki yazıda sizlere editör kavramından başlayarak editörlerin seçimi, eğitimi ve görevleri konularını, yanısıra dergimizin Editörler Kurulu çalışmalarından söz etmek istiyorum. "Editör" kelimesinin Türkçe karşılığı "yayıncı"dır ve "edit: yayına hazırlamak" kökünden gelmektedir, ancak dilimizde de yaygın olarak kullanılan tanım "editör" dür. Bir yazının Editörler Kuruluna ulaşmasından yayımlanmasına kadar geçen süreç pekçok kişinin katılımı ve katkısı ile gerçekleşmektedir. Editör bu süreçte yazar, danışman, yayına hazırlama ve basım ekibi ile işbirliği içinde derginin zamanında kaliteli bir biçimde yayınlanmasını sağlamakla görevlidir.

Yüksek "atıf" (citation) oranına sahip, "V5 dergileri" olarak adlandırılan haftalık 5 genel tıp dergisi (*Annals of Internal Medicine, BMJ, JAMA, The Lancet ve The New England Journal of Medicine*) tam gün ofiste profesyonel olarak çalışan editörler tarafından hazırlanmaktadır. Ancak bu küçük grubun dışındaki pekçok uluslararası klinik dergide genellikle aktif olarak mesleğini sürdüren hekimlerin yer aldığı editörler görev yapmaktadır (1). Hekimler rutin hasta bakım uygulamaları ve akademik çalışmaları yanında böyle bir görevi üstlenmektedir. Bu nedenle özveri ve gönüllü çalışmayı gerektiren bir uğraşıdır. Editörlük görevi aktif çalışan bilim insanı olmayı gerektirir, çünkü yayınlanacak olan çalışmaların halen var olan bilgilere katkısı, öne sürdüğü hipotezler, tutarlılığı, test edilebilirliği ve tekrarlanabilirliği gibi belli özelliklere sahip olup olmadığını kontrol edecek olan kişi editördür (2). Editörlerin ya da Editörler Kurulunu oluşturacak kişilerin seçimi; önceki editörün önerisi ile, bilimsel bir derneğin seçimiyle ya da ilan üzerine başvuran kişiler arasından belirleme şeklinde olabilmektedir. Dergimizdeki işleyişte, Editörler Kuruluna yeni üye atanması Editörler Kurulunun önerisi ile belli kriterler gözetilerek yapılmaktadır. Daha sonra Türk Radyoloji Derneği Merkez Yönetim Kurulu'nun onayı ile görev süreci başlatılır. *Tıbbi Görüntüleme ve Girişimsel Radyoloji Dergisi*'nde editör olmak için aranan bilimsel kriterler Editörler Kurulu Yönergesi'nin 5b maddesinde belirtilmiştir (3).

Uluslararası çoğu radyoloji dergilerinde editörler özel bir eğitim almamıştır. RSNA Yayın Konseyi ve Uluslararası Radyoloji Eğitim Komitesi, 1998 yılından bu yana dergi yayıncılığı ve editörlük alanında

deneyim kazandırmak için "Editorial Fellowship" programını desteklemektedir. Bu şekilde radyoloji alanında daha profesyonel yayıncılık hedeflenmektedir(4).

Tanısal ve Girişimsel Radyoloji Dergisi Editörler Kurulu yeni dönemde "alan editörlüğü" anlayışı ile oluşturulmuştur. Radyoloji alanında tanık olduğumuz hızlı gelişmeler bu yönde bir düzenlemeyi gerekli kılmıştır. Her "alan editörü" kendi konusundaki bilimsel çalışmaları çok daha yakın takip etme ve bu konularla ilgili uzmanları tanıma olanağına sahiptir. Çalışmaların kesintisiz ve hızlı sürdürülebilmesi için kurul Prof. Dr. Okan Akhan'ın başkanlığında ayda iki kez yapılan toplantılarla biraraya gelmektedir. Bu toplantılarda, yayınlanmak üzere gönderilen yazıların değerlendirilmesi, takibi ve derginin zamanında basımını sağlamak yanısıra derginin kalitesini artırmak ve uluslararası nitelik kazandırmak için çalışmalar yapılmaktadır. Uluslararası tıp dizinine girme yolunda ve elektronik yayıncılık alanında atılan adımlar önemli alt çalışma başlıklarıdır.

Dergimizde bugüne kadar yer alan yazılar bilindiği gibi "araştırma yazısı", "olgu sunumu", "resimlerle bir konu", "genel bakış" ya da "yöntem" başlıklı değerlendirme yazıları ve "negatoskop başında" olarak gruplandırılmakta idi. Derginin kalitesini artırmaya yönelik olarak, bundan sonraki sayılarda araştırma yazılarına daha çok yer verilmesi ve bu yazıların tüm dergi içeriğinin %60'ını oluşturacak şekilde düzenlemeye gidilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, bundan sonraki sayılarda "negatoskop başında" türündeki yazıların kaldırılması uygun görülmüştür. Yazarlarımızın bu konuya dikkat etmeleri önerilir.

Dergimize gönderilen yazıların hangi aşamalardan geçerek basılı hale geldiği Prof. Dr. Ayşenur Cila'nın "Yazardan basıma bir yazının seyahatnamesi" başlıklı yazısında çok detaylı olarak anlatılmıştır (5). Dergideki yeni çalışma düzeni içinde, dergi sekreterliğine ulaşan ve yayına hazırlama ekibi tarafından derginin yazım

kurallarına uygunluğu sağlanan bir yazı, konusuna göre ilgili alan editörüne sunulmaktadır. Alan editörleri yazının içeriğine bakarak baş editörün bilgi ve onayı ile danışmanlar belirlemektedir. Olgu sunumu türündeki yazılar dergide az oranda yer bulduğu için, olgunun ilginç özelliğinin olmaması durumunda danışmana gönderilmeden reddedilebilmektedir. Değerlendirilmesi uygun görülen olgu sunumları ve diğer tüm yazı türlerinde danışmanlar tarafından değerlendirme istenmektedir. Türk tıp dizininde yer alma koşulu olarak, bundan sonraki çalışma döneminde her yazı iki danışman tarafından değerlendirilecektir. Yeni çalışma döneminin başında, ilgili radyoloji alanı ve yaptıkları bilimsel çalışmalar göz önüne alınarak danışman listeleri yenilenmiştir. Bilimsel bir yayının kalitesini sağlayan en önemli unsurlardan biri hiç kuşkusuz danışmanlardır. Danışmanlarca değerlendirilen ve sekreterliğe ulaşan yazılar tekrar ilgili alan editörüne sunulmaktadır. Editör, danışmanlardan gelen yorum ve önerileri okuduktan ve kendisi yazıyı değerlendirdikten sonra bir karara varmaktadır. Danışmanlardan yazının yayınlanması konusunda "kabul edilsin" ya da "reddedilsin" şeklinde aynı yönde karar çıkabileceği gibi, farklı zıt görüşte yanıtlar da gelebilmektedir. Bu durumda üçüncü bir danışman atanmakta ya da alan editörünün kendi değerlendirmesi sonucu editörler kurulu tarafından karara ulaşılmaktadır. Danışman tarafından "revizyon" istenen yazılarda gerekli düzeltmelerin her birinin yapılıp yapılmadığı ilgili editör tarafından kontrol edilmektedir. "Major revizyon" önerilerinde genellikle yazının eleştiriler doğrultusunda tekrar düzenlenerek yeni bir yazı olarak gönderilmesi istenmektedir. Tüm kararlar editörler kurulunun ortak görüşü ile alınmaktadır. Yayınlanmasına karar verilen yazılar son aşama olarak düzenlemesi yapılarak baskıya girmektedir.

Tıbbi Görüntüleme ve Girişimsel Radyoloji Dergisi her zaman bilimsel çalışmaları kaliteli teknik ve içerikle sunmayı hedeflemiştir. Derginin bu

günkü düzeye ulaşmasında yazılarını gönderen araştırmacıların, yazıları değerlendiren danışmanların ve dergiyi okuyan meslektaşlarımızın katkısı çok büyüktür. Editörler Kurulu olarak yazarlara, danışmanlara, okuyuculara, yanısıra derginin hazırlanması ve basımında katkıda bulunan herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

1. Garrow J, Butterfield M, Marchall J, Williamson A. The reported training and experience of editors in chief of specialist clinical medical journals. JAMA 1998; 280:286-287
2. Gökçe-Kutsal Y. Editör gözüyle danışmanlık. Sağlık bilimlerinde süreli yayıncılık. Ulakbim, Ankara, 2003; 13-27
3. Ağıldere M. Editörler Kurulu Yönergesinin güncelleştirilmesi. Tanısal ve Girişimsel Radyoloji 2003; 9:1-4
4. Katz DS, Wagner HJ, Grampp S, et al. The RSNA Editorial Fellowship: Editorial Fellows' perspective. Radiology 2003; 226: 309-311
5. Cila A. Yazardan basıma bir yazının seyahatnamesi. Tanısal ve Girişimsel Radyoloji 2001; 7:431-432